

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: —

Cím: *A főváros és a közélélmzés*

Forrás: *Alkotmány*

Bp

(Hely)

1916. II. 7.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

381.631

Hely

Idő

"1916"

Személy

Helysz

381.631 "1916"

A főváros és a közélélmzés

— A közgyűlés elé terjesztendő indítványok. —

Budapest, nov. 6.

A főváros törvényhatósági bizottsága szerdán délután fél négy órakor közgyűlést tart és a szükséghez képest a következő napokon délután 4 órából kezdve folytatja tanácskozásait.

Folkusházy tanácsnok részletesen beszámol a közélélmzés állapotáról. Ez az a nagyon fontos kérdés, mely nemcsak a törvényhatósági bizottságot, hanem a székesfővárosnak minden egyes polgárát is nagyon közvetlenül érdekli.

A tanácsnok ismertetése kiterjeszkedik külön részletességgel a liszt- és kenyérgkérdésre, a hus- és zsírfélékre, a burgonya- és zöldségkérdésre, a tejkérdésre, a bab-, köles-, árpakása- és rizskérdésre, a cukorkérdésre, a tojás-, szilva- és kávékérdésre, a vendéglői étkezés szabályozására, az állati takarmányokra, a tüzelőfára, fűtőszénre, a szappanra, — az üzletek előtt való ácsorgás mizeriáira, a közlélmzési ügyosztály háborus szervezetére és az ártájékoztató és ellenőrző bizottság működésére, úgy hogy felöleli ez az előterjesztés a főváros közélélmzésének egész komplexumát, azt a kolosszális anyagot, melyet egy embernek röviden áttekinteni is óriási feladat, egy közgyűlési tanácskozásban pedig részletesen letárgyalni képtelenség. R: Nem várjuk be a közgyűlési kritika megnyilatkozását, hanem arra való tekintet nélkül óhajtunk

foglalkozni az itt felsorolt kérdésekkel; de hogy az «Alkotmány» közönsége mégis előzetes tájékozódást nyerjen arról, hogy mi az az anyag, ami szerdán a közgyűlés napirendjére kerül: elmondjuk itt néhány szóval a Folkusházy tanácsnok előterjesztésének legszűkebb tartalmát.

Liszt és kenyér.

Elmondja az előterjesztés a kiadott kormányrendeletek tartalmát. Az új termőévben nem lehet már gabonát vásárolni, csak lisztet kaphat a főváros. Havonkint 804 vagon lesz a szükséglet. Elmondja az árak alakulását. A pékekre és más iparosokra vonatkozó intézkedéseit. Ismerteti azokat a felterjesztéseket, melyeket a kormányhoz intézett ez ügyben.

Javaslat: Intézzék a közgyűlés felterjesztést a kormányhoz, hogy:

az eddiginél erősebb intézkedéseket tegyen arra nézve, hogy az országban levő gabona- és lisztkészletek felkutatassanak és a főváros lakossága részére a termésév végéig szükséges lisztmennyiség okvetlenül biztosítsassék.

A hus- és zsírfélék.

Az előterjesztésnek ez a része elmondja, hogy a háborút megelőzőleg a főváros kilenc hónap alatt mintegy 70.000 drb marha husát fogyasztotta. A múlt év első kilenc hónapjában ez a fogyasztás 39.000 drbra, a folyó év hasonló időszakában pedig 20.000 drbra csökkent. Külön fejezetben beszél a marhahizlalási akcióról, a szerb marha behozatalá-

ról, a konzervhusokról, a marha-belsőrészek eladásáról, — a zsírkérdésről, — a zsirrendeletek hatásáról, az élősertés és zsir árának maximálásáról és a sertéshizlalási akcióról.

Miután így erről a kérdésről minden rendelkezésre álló tapasztalati adat együtt van, a közgyűlés elé ezekre vonatkozólag és következő javaslatokat terjeszti.

Javaslat: Intézzék a közgyűlés felterjesztést a kormányhoz, hogy:

a zsirellátás terén országszerte tapasztalható rendszertelenséget és árjelhajlítást az egész ország sertésállományának államhatósági igénybevétele útján szüntesse meg és különösen a városok, legfőképpen pedig a főváros lakosságának zsirellátását biztosítsa azáltal, hogy a főváros fogyasztására megfelelő sertésmennyiséget biztosítson.

Ehhez képest a legerélyesebb rendszabályokat léptesse életbe arra nézve, hogy amíg az ország befogyasztásának szükséglete biztosítva nincsen, mindaddig hazai sertéseket és sertéstermékeket Ausztriába kiszállítani egyáltalán ne lehessen.

A budapesti zsírjegy-rendszer életbeléptetéséhez a tanács által kérelmezett feltételek teljesítése mellett sürgősen járuljon hozzá. (Feltételek nincsenek, az engedély megvan.)

A főváros saját sertéshizlalási akciójának fenntartásához és lebonyolításához szükséges takarmánymennyiséget mielőbb és okvetlenül engedélyezze.

Burgonya és zöldség.

Itt tudjuk meg azt, hogy a főváros havonkinti burgonyaszükséglete átlag ezer vagon és hogy ennek a mennyiségnek csak mintegy fele volt

szepemberben és október hónapokban beszerezhető. Elmondja a beszerzés nehézségeit és akadályait és azon véleményének ad kifejezést, hogy 5000 vagon burgonyának előzetes beszerzéséről kell a fővárosnak gondoskodnia. Ennek a nagy mennyiségnek költsége mintegy tíz millió koronára tehető.

Lekötött a tanács eddig 280 vagon káposztát és 200 vagon makói hagymát és természetesen beszerezett egyéb kevesebb jelentőségű terményeket is, melyeket szeptember óta már 59 árusítóhelyen hoz forgalomba.

Javaslatja ez: Intézzon a közgyűlés felterjesztést a kormányhoz, hogy:

az ország burgonyaterméséből a főváros fogyasztásának szükségletét engedje át ennek folytatálagos felhatalalát feltétlenül biztosítsa és ezzel kapcsolatban a szeszjzöket és keményítőgyárakat a közéletmezés rovására való burgonyavásárlástól tiltsa el.

A tej.

Bemutatja a tejbehozatal statisztikáját. 1915 novemberében napi átlag 157.136 liter és ezután kisebb-nagyobb eltéréssel ez a mennyiség variálódik. Májusban, júniusban 194.000—195.000 liter érkezett és októberben már csak 149.362 liter.

Intézkedés történt, hogy a fővárosba érkező tej mennyisége és mikénti szétosztása nyilvántartásba vétessék, úgy hogy a hatóságnak napról-napra pontos és megbízható adatai legyenek arról, hogy a tej hová kerül és miképpen oszlik meg a lakosság körében.

Javaslatja ez: Intézzon a közgyűlés felterjesztést a kormányhoz, hogy:

a tejárakat országosan szabályozza, a tejgazdaságok takarmányszükségletét biztosítsa, a termelőhelyeken való tejfogyasztást szabályozza, a vaj és a cikkek legmagasabb árát állapítsa meg, gondoskodjék a tehénállomány felújításának és a külföldi tehénimportnak országos és egységes irányításáról és általában a tej termelésének, feldolgozásának, forgalmának és fogyasztásának az egész országra kiható egységes rendezéséről.

*

Igy következnek sorra a vezető sorokban fentebb megemlített élelmiszerek: a bab, köles, árpakása, rizs, tojás, szilva, kávé — egészen a szappanig, minden nagy gondossággal van ismertetve ebben a terjedelmes előterjesztésben; de a boltok előtt való ácsorgás megszüntetésére ennek az előterjesztésnek is csak az az egy gondolata van, hogy gondoskodni kell áruról és ha lesz áru, akkor át kell térni a jegyrendszer behozatalára.

A javaslatok.

A javaslatok ezek: Intézzon a közgyűlés beterveztést a kormányhoz, hogy:

a lakosság babszükségletéről a tanács által kérelmezett mennyiségben és módon sürgősen gondoskodjon.

A cukorjegy-rendszer életbeléptetéséhez a tanács által bejelentett módokat és a szükséges cukor mennyiségnek a főváros részére leendő átengedése mellett járuljon hozzá.

A tojáskivitelt a változott viszonyoknak megfelelő korlátozás mellett akként szabályozza, hogy a belső szükséglet keretében a főváros fogyasztása indokolt árakon és mennyiségileg kielégítő módon biztosítható legyen.

A budapesti állatállomány részére már engedélyezett zabmennyiségén felül még okvetlenül szükségessé pótcikket kellő mennyiségben becsássa a főváros rendelkezésére.

A szappan gyártását, egységes minőségét, árát és forgalombahozatalát a tanács idevonatkozó felterjesztései értelmében országosan szabályozza.

Az előterjesztés konkluziói.

A főváros tanácsa ezek után még a következő elhatározásokat kéri a közgyűléstől:

Méltóztassék a tanácsnak felhatalmazást adni arra, hogy a főváros téli és tavaszi burgonyaszükségletére mintegy 5000 vagon burgonyát megvásárolhasson és erre a célra az 1915. évi 294. kgy. számú közgyűlési határozattal a háborus élelmezési célokra engedélyezett 22 millió koronán felül a kölcsönpénzek terhére további 10 millió koronát megfelelő kamattérítés mellett felhasználhasson.

mentóztassék felterjesztést intézni úgy a m. kir. kormányhoz, mint a cs. és kir. hadügyminiszter urhoz, nemkülönben a hadsereg-főparancsnoksághoz aziránt, hogy a fővárosi lakosság szükségletének megfelelő mennyiségű tűzifa és fűtőszén rendszeres és folytonos felszállítása kivételes intézkedésekkel biztosíttassék.

Bizonyára feltűnik, hogy a főváros mindent a kormánytól kér. Ezt az előterjesztés maga is elismeri; nyíltan kimondja hogy a bajokon a helyi önkormányzat eszközeivel segíteni nem tud, mert a saját jogán és a maga elhatározásából nem vásárolhat élelmiszerkészleteket, tőle nem lehet rendkívüli akciót várni, mert hiszen éppen a csapongó verseny megfékezésére kénytelen volt a kormány központokat létesíteni, úgy hogy a főváros külföldön is, belföldön is mindent és mindig csak egyetlen helyen, a központoktól vásárolhat.